

KESKKONNAAMET

Kalmer Poopuu
vallavanem
Salme Vallavalitsus
vald@salmevald.ee

Teie 11.05.2016 nr 7-6/170-1

Meie 6.06.2016 nr 6-5/16/176-2

Anseküla Vallimaa kinnistu detailplaneeringust

Austatud Kalmer Poopuu

Küsisite keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 22 lg 6 alusel Keskkonnaameti seisukohta Anseküla Vallimaa kinnistu detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise vajalikkuse kohta. Esitasite selleks Salme Vallavalitsuse 25.04.2016 korralduse nr 2-3/59-1 „Detailplaneeringu algatamine“ (edaspidi nimetatud algatamise korraldus) ja OÜ Alkranel poolt koostatud Vallimaa kinnistu ehituskeeluvööndi vähendamise eksperthinnangu (edaspidi nimetatud eksperthinnang).

Algatatud Vallimaa kinnistu detailplaneering hõlmab Vallimaa katastriüksust (katastriüksuse tunnus 72101:002:0302), mis asub Saare maakonnas Salme vallas Ansekülas. Katastriüksuse pindala on 33,6 ha, millest planeeringuala suurus on ca 6 ha. Katastriüksuse sihtotstarve on 100% maatulundusmaa.

Detailplaneeringu eesmärgiks on algatamise korralduse ja eksperthinnangu kohaselt kämpingukompleksi rajamine, mis koosneb 10 kämpingumajast ja administratsioonihoonest (u 100 m²), maa sihtotstarbe osaline muutmine, juurdepääsutee planeerimine Kuressaare-Sääre maanteelt 77, ehitusala, haljastuse, välisvalgustuse ja tehnorajatiste planeerimine. Kämpingutele juurdepääs toimuks mööda rajatavat kruusakattega teed (kulgeks varasemalt kasutusel olnud metsatee sihis). Vajadusel ja võimalusel tehakse detailplaneeringuga ettepanek ranna ehituskeeluvööndi vähendamiseks 110 meetrile, kuna ehituskeeluvööndisse jääksid kavandatavad kämpingumajad, administratsioonihooned ja osaliselt nende juurdepääsutee. Vesi ja kanalisatsioon kämpingumajades puuduks, kuid kavandatakse administratsioonihoonesse. Joogiveevarustuse tagamiseks rajatakse kämpingukompleksi lähedusse puurkaev, reovee kogumine nähakse ette administratsioonihooned läheduses paikneva mahutiga.

Vallimaa maaüksus jääb väikeses osas (158,83 m² ulatuses) Kura kurgu hoiualale ja piirneb sellega mere poolt. Kura kurgu hoiuala (edaspidi nimetatud Kura kurgu HA) on kaitse alla võetud Vabariigi Valitsuse 18.05.2007 määrusega nr 156 ning kuulub ühtlasi Natura 2000 alade võrgustikku Kura kurgu linnualana (Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615). Kura kurgu HA kaitse-eesmärgiks on mitmesuguste nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide ja liikide ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud linnuliikide kaitse.

Vallimaa maaüksusel on inventeeritud III kaitsekategooria taimeliigi laialehine neiuvaip
Narva mnt 7a / 15172 Tallinn / Tel 680 7438 / Faks 680 7427 / e-post: info@keskkonnaamet.ee /
www.keskkonnaamet.ee / Registrikood 70008658

(*Epipactis helleborine*) leiukoht (keskkonnaregistri kood KLO9326571) ning maaüksusele ulatub Anseküla merikotka (*Haliaeetus albicilla*) püsielupaik (keskkonnaregistri kood KLO3001257, püsielupaik moodustatud 30.03.2011 keskkonnaregistrisse tehtud kande alusel). Tulenevalt looduskaitseaduse (edaspidi nimetatud LKS) § 50 lg-st 4 kehtib Vallimaa maaüksuse püsielupaika jääval osal LKS §-s 30 sätestatud sihtkaitsevööndi kaitsekord §-s 50 toodud erisustega ehk inimeste liikumine ei ole lubatud 15. veebruarist 31. juulini. Merikotkas on häirimistundlik I kaitsekategooria kaitsealune liik, kelle püsielupaigad moodustatakse liigi soodsa seisundi tagamiseks, eriti tundlik on merikotkas pesitsusaegse häirimise suhtes ja võib kurna hüljata ühekordse häirimise tulemusena. LKS § 3 lg 2 alusel loetakse liigi seisund soodsaks, kui selle asurkonna arvukus näitab, et liik säilib kaugemas tulevikus oma looduslike elupaikade või kasvukohtade elujõulise koostisosana, kui liigi looduslik levila ei kahane ning liigi asurkondade pikaajaliseks säilimiseks on praegu ja tõenäoliselt ka edaspidi olemas piisavalt suur elupaik.

Keskkonnaamet on konsulteerinud mittetulundusühinguga Kotkaklubi ning Kotkaklubi esitatud info kohaselt oli Anseküla merikotka pesapaik (KLO9112352) viimati asustatud aastal 2008, pesa on olnud asustamata 2010. a ja 2011. a ning aastatel 2009 ja 2012-2015 ei ole pesa kontrollitud. Käesoleval aastal selgus pesa kontrollimisel, et pesa oli küll asustamata, kuid korrastatud. Kotkas võib olla seal vahepeal pesitsenud ja samuti on suur tõenäosus, et ta seda teeb järgnevatel aastatel. Kotkaklubi hinnangul on merikotka pesitsusterritoorium kindlasti asustatud ja uus pesapaik asub tõenäoliselt 1-2 km raadiuses. U 2,3 km kaugusel planeeringualast asub ka Easte merikotka püsielupaik (KLO3001140).

Eksperthinnangu punktis 2.2.1 on toodud, et merikotka pesitsusaegne enimtundlik periood on ajavahemikus 15. veebruarist 15. juunini ja see jääb valdavas mahus peamisest turismihooajast välja ehk kavandatava tegevuse elluviimise järgne võimalik häirimise risk on väike. Siiski tuleb kämpingumajade kasutusajal võimaliku häirimise vähendamiseks panna sihtkaitsevööndi piirile üles hoiatussildid inimeste liikumiskeelu ajaperioodi kohta. Kuna merikotkas on tundlik kuni 500 m kaugusel toimuvate metsatöödega seotud müra osas, siis tuleb kämpingukompleksi juurdepääsutee rajamise käigus võsa eemaldamise töid vältida ajavahemikus 15. veebruarist 15. juunini.

Merikotka (*Haliaeetus albicilla*) kaitse tegevuskavas (kehtestatud keskkonnaministri 15.11.2013 käskkirjaga nr 1135, edaspidi nimetatud liigi tegevuskava) on toodud, et Eestis lennuvõimestuvad pojad alates juuni keskpaigast kuni juuli alguseni, üksikud ka juuli lõpus, seega tuleks kotkaste häirimisest hoiduda pesitsusaja lõpuni ehk 31. juulini. Peale ühekordse metsatöödega seotud müra võib Keskkonnaameti hinnangul kotkastele ebasoovitavat häiringut põhjustada ka ehitustegevusega kaasnev müra, samuti kämpingu tegevusest põhjustatud müra (inimimüra, muusika, muruniitmine jne). Kui metsatöid ja ehitustegevust on võimalik planeerida väljapoole kotkaste pesitsusaega, siis suur osa turismiperioodist ehk kämpingu aktiivsest kasutamiseks kattub kotkaste pesitsusperioodiga.

Keskkonnaametis tekitab küsimust, kuidas on tagatud sihtkaitsevööndis viibimise keelu tagamine 15. veebruarist 31. juulini, kuna osa nimetatud ajaperioodist on aktiivne turismiperiood. Keskkonnaamet ei soovita sihtkaitsevööndi piirile hoiatussiltide paigaldamist, kuna see tekitaks pigem liigset uudishimu.

Keskkonnaamet soovib kämpinguala rajada väljapoole ehituskeeluvööndit, kuna sellisel juhul jääks see kotkapesast kaugemale ja ei läheks vastuollu liigi tegevuskavas toodud soovustega toitumisalade kohta. Liigi tegevuskavas on ühe ohutegurina toodud (ptk 5.5, lk 26) toitumisalade kvaliteedi langus (väikese tähtsusega ohutegur). „Toitumisalade kvaliteeti vähendab rannikupiirkondade arendustegevus, mis muudab rannale liiga lähedale ehitatud majade tõttu teatud rannikulõigud merikotkale sobimatuks toitumisalaks. Kotkad ei julge inimeste liikumise tõttu nendes kohtades enam toitumas käia. Oluline on järgida

ehituskeeluvööndit.“

Veel on liigi tegevuskavas (ptk 6.2 Kaitsemeetmed, lk 31) toodud, et „Mereäärsete arenduste planeerimisel on oluline vähendada rannikuelupaikade kahjustamist, sest need on merikotkaste toitumisalad, ning arendustest lähtuvaid hilisemaid häiringuid, kuna merikotkad ei toitu mereäärsete asustusala vahetus läheduses (majad, teed jms). Mere- ja järveäärse ehituskeeluvööndi järgimine tagab ranniku- ja kaldalähedaste toitumisalade kvaliteedi. Merikotka toitumisaladel esinevates looduslikus seisundis rannaaladel ei ole põhjendatud ehituskeeluvööndi vähendamine, eriti kaitstavatel aladel.“

Vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi nimetatud KeHJS) § 33 lg 1 p 1 tuleb keskkonnamõju strateegiline hindamine (edaspidi nimetatud KSH) algatada, kui strateegiline planeerimisdokument koostatakse põllumajanduse, metsanduse, kalanduse, energeetika, tööstuse, transpordi, jäätmekäitluse, veemajanduse, telekommunikatsiooni või turismi valdkonnas ja selle alusel kavandatakse käesoleva seaduse § 6 lõikes 1 nimetatud tegevust või kavandatav tegevus on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga, lähtudes käesoleva seaduse § 6 lõigetes 2–4 sätestatust. KeHJS § 33 lg 2 kohaselt tuleb KSH algatamise vajalikkust kaaluda ja anda selle kohta eelhindang, kui koostatakse detailplaneering planeerimisseaduse § 142 lõike 1 punktis 1 või 3 sätestatud juhul ja kui koostatakse detailplaneering, millega kavandatakse KeHJS § 6 lg 2 nimetatud valdkonda kuuluvat ja § 6 lg 4 alusel kehtestatud määruses nimetatud tegevust. Viimati nimetatud lõike alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 14 p 2 nimetab selliseks tegevuseks väljaspool tiheasustusala puhkeküla ja –laagri rajamist. Kuna algatatud detailplaneeringuga kavandatakse puhkeküla ja tegemist on üldplaneeringut muutva detailplaneeringuga, tuleb KSH algatamise vajadust kaaluda läbi eelhindamise. Eelhindamisel tuleb lähtuda KeHJS § 33 lg 3-5 sätestatust. OÜ Alkranel poolt koostatud ehituskeeluvööndi vähendamise aspektidele keskenduvaks eksperthinnangus ei ole arvestatud kõiki nimetatud kriteeriume ja Keskkonnaamet ei ole meile esitatud materjalide põhjal veendunud, et kavandataval tegevusel ei ole olulist negatiivset mõju merikotka püsielupaigale. Seetõttu ei saa me käesolevaga anda seisukohta KSH algatamise vajaduse kohta.

Keskkonnaamet soovib eelhindangu koostamise käigus lisaks OÜ Alkranel poolt koostatud eksperthinnangule võtta eksperthinnang ka ornitoloogilt, kelle hinnangu alusel on võimalik välistada negatiivne mõju merikotka püsielupaigale. Palume KeHJS § 33 lg 6 kohase seisukoha andmiseks esitada Keskkonnaametile KeHJS § 33 lõigetele 3, 4 ja 5 vastav eelhindang.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Raivo Kallas
keskkonnakasutuse juhtivspetsialist
Hiiu-Lääne-Saare regioon

Kätlin Kallas 452 7761
katlin.kallas@keskkonnaamet.ee

Selve Pitsal 463 6839
selve.pitsal@keskkonnaamet.ee